

Column 18 juni 2013

Ik zie me nog zitten: een grote vergadertafel, zo'n 15 Molukkers eromheen en ik. Midden jaren '80 van de vorige eeuw. Ik werkte in de drughulpverlening in het midden van het land, met jonge verslaafden van 20 tot 30 jaar. Maandelijks was er overleg tussen de projectleider (dat was ik) en de Molukse Unit: twee hulpverleners en veel klanten. Iedereen praatte mee !!!

Het ging er vaak stevig aan toe. Vaak moest alles anders. Aan mij als projectleider de taak alle kritiek en emoties in goede banen te leiden. Want inspraak was okay maar kende ook zijn grenzen. Over veel zaken kon worden onderhandeld maar lang niet alles. Maar dat snapte iedereen wel.

Waar we het meestal over hadden was het activiteitenprogramma en wat dat mocht kosten, over regels en de sancties als iemand de regels overtrad (bijvoorbeeld een positieve urinetest), over het feit dat witte hulpverleners Molukse klanten niet begrepen (kwam regelmatig voor), over de politie die klanten bij de methadonpost opwachtten als ze ergens van werden verdacht, over herrie buiten waar de burens over klaagden.

Wat ik leerde van die vergaderingen is dat inspraak zinvol is, dat onderhandelen met klanten prima kan en dat het de samenwerkingsrelatie tussen klanten en betaalde staf verbetert. Dus ben ik mijn hele leven doorgegaan met clientgestuurde activiteiten en projecten, met jongeren en volwassenen. En daarom sta ik nu hier.

Ik hoor vaak: maar bij ons krijgen we die participatie niet op gang. Het zijn niet alleen oude knarren die dat zeggen maar ook van jonge hulpverleners. De jongeren zijn niet geïnteresseerd, zeggen ze. Of ze kunnen het niet aan. Dan denk ik aan de instellingen waar het wel lukt, want die zijn er. Wat doen die anders? Gaat het daar wel een mis? Enne ..... willen zij, die jonge medewerkers, zelf gehoord worden door hun bazen. En serieus genomen. Worden ze boos als de directie niet naar hen luistert? Hoe pakken zij dat aan?

Jongeren moeten de regie krijgen over hun eigen hulpverleningstraject en over hun eigen leven. Dat hoor je overal. Hun eigen kracht gaan benutten !!! Ook zwerfjongeren, met wie er in hun leven van alles mis is gelopen. Hulpverleners moeten de jongeren gaan stimuleren die eigen regie te nemen. Ze in hun eigen kracht zetten.

Nou nemen jongeren die eigen regie altijd al. Misschien niet altijd in positieve zin, maar ze doen het wel. Al is het maar door uit te vallen. Of de hulpverlener luidt en duidelijk te vertellen wat er allemaal niet deugt.

Als je in je leven al heel veel hulpverleners langs hebt zien komen (die hulpverleners zijn allemaal 'passanten' die komen en gaan) dan kan het niet anders dan dat je je eigen leven regisseert.

Hoe nu verder. Wat is de boodschap van mijn verhaal?

- (1) Participatie en zeggenschap kan !! Het kon in de vorige eeuw. Het kan nu (dat blijkt uit de goede voorbeelden. Soms zit het mee, soms zit het tegen ? Maar dat geldt op meer terreinen.
- (2) Als je zelf vindt dat je recht hebt op inspraak in de werksituatie, gun het dan ook de jongeren met wie je werkt. Gelijke monniken, gelijke kappen.
- (3) Als je als professional participatie wil stimuleren, bedenk dan wat je zelf prettige manieren zou vinden. Heel veel professionals willen niet in de ondernemingsraad. Daar wordt te veel vergaderd, vinden ze. Maar hoe wel?
- (4) Zoals ik net zei: die zelfregie van de jongeren, ook zwerfjongeren, die is er al. Misschien nemen ze niet altijd de goede beslissingen in de ogen van volwassenen (hulpverleners). Maar ze nemen constant beslissingen, dag in dag uit. En daarmee gaan ze door als de hulpverlener (de 'passant') al lang weer uit hun leven verdwenen bent. Hulpverleners worden dan

meehelpen te zorgen dat ze op den duur de goede afslag nemen. Met vallen en opstaan. Af en toe een omweg of een doodlopende straat. Omkeren dan maar en opnieuw beginnen.

Keep is simple. Volgend jaar, straks, nu. En daar gaan we nu mee beginnen.